

- (10) (N)ebo hnyew domu tweh(o z)trawil mie gest: aoha-
w(enft)wie protywiczich^{se}tobie, f(u sp)adla fu namie.
- (11) Y przikr(il fem) | vpostu duffi mu: ívczín(ie)no gest
wukoru mnye.
- (12) (Y po)ložil fi mie fem rucho m(e zi)nyene: ívczínen
fem gí(m v)powieft.
- (13) Protymnye (m)luwiechu, gízto fedyechu (vw)ra-
tech; awemnye powie(fo)wachu, gízto pigiechu
w(ino). |
- (14) Ale yaz modlitwu m(u k)tobie wzdam, hospodyn(e:
cz)as dobre lubofty boze.
- X^a (We)mmnozftwi milofirdenftwie || tneho v)fis mie,
vprawdy(e zd)rawie tneho.
- (15) Wiproft | (mie) zblata, abich neuhrzazl |: (wif)wobod
mie odtých, gízto | (m)e nenawidye, azhlubo-
(koft)y wod.
- (16) Ne abí mie po(top)la burze wodna, any mne | (po-
h)ilczuy hlubokoft: any roz(iew)uý namie propaft
vft | (fwi)ch.
- (17) Vflis mie, hospodyne, | (neb)o dobrotywe gest mío-
fir(den)ftwie tve: Podle mnoz(ftwi)e smilowany twich
wzez(rzi) namie.
- (18) Aneotwaczuy | (obli)czegie tneho odtýetete tw(eho):
nebo muczi fie, welmi ri(chle) vflis mie.
- (19) Vrozumiey | (duf)fi me, awifwobod gi: pro(me) ne-
przatelí wiproft mie.
- (20) (T)i wiefch vkoru, ahanbu | (mu), apotupenye me.
- (21) Wuol(bez)rzeny twem fu wfchiczkní, | (giz)to mie
mutye: vkoru cza(kal)o gest firdcze me, ahuben-
f(twi)e.
- Yftirpiel fem, genz po(ged)nu zamuczowaffe; ineb-
bil | (gef)t, genz bi vtyefchil, ínena(lezl) fem.
- (22) Idali fu ívpokírm | (mu)oy zlucz: avmey ziezi po-
(gi)li fu mie otczem.
- X^b (23) Bud || ftuol gich prziednýmí wofidlo, awotplati,
awukoru.
- (24) Budta temnye oczí gich ane(wizta: akrzebtowe gich
wez(dí) nakrziwo.
- (25) Wili nanye | hnyew twuoy: arozluczenye | hnyewa
tneho podpadny | gie.
- (26) Bud prziebitek gich pulft: awgich fchranach ne-
bud, | gez bí bidlil.
- (27) Nebo gehozto | gfi ty zahubil, nafledowali | fu: anad
boleft giez w mích | przidali fu.
- (28) Przilož zloft nad | zloft gich: anewichodte ap(awe-
dlnof) twu.
- (29) Bhlazeny | budte zhili zhníli ziwich: a | fprawedlními
nebudte^{po} pfa/ny.

- (30) Yaz fem chud aboleftyw: zdrowie tve, boze, przí-
yalo mie gest.
- (31) Chwality budu gmie bozie fezpiewa(nym): awzwelbím
giey wch(wale):
- (32) Yflubi fie bohu nad | telecz nowotny, rohí wikazu-
giczi awicherczie.
- (33) Vizte chudy awefelte fie: hledayte bo(ha, aziwa
bude duffie waffie. |
- (34) Nebo vflifchal gest chude | hospodyn: afwazanímí
fwi(mi) nepohirdyal gest.
- (35) Chw(alte)

Zpráva

o lučebním proskoumání rasur musejních zlomků
Alexandreidy a Rukopisu Královédvorského.

K žádosti p. prof. Hattaly dal správní výbor Musea král. Českého svolení své k tomu, aby se jak při zlomcích Alexan-
dreidy v Museu českém chovaných tak i v Rukopisu Králové-
dvorském všude, kde se v textu nepopíratelně anebo vedle
domnění jednotlivých badatelů rasury naskytují, místa ta-
ková lučebně směla proskoumati k vůli zjištění, jaké písmeno
na místě skutečně škrábaném bylo odklizeno, nebo naopak
k nabytí jistoty, že na tom neb onom místě naprosto ani
nic škrábáno nebylo.

Do kommisce ku proskoumání tomu jmenováni byli pá-
nové: prof. M. Hattala, bibl. Vrtatko, prof. Gebauer a redaktor
tohoto časopisu jako jednatel musejní, za skoumatele lučebního
slovutný chemik p. prof. Vojtěch Šafařík.

Kommisce sešla se poprvé dne 24 března 1880 kromě
p. prof. dr. Gebauera, který churav byl, v plném počtu a ohle-
dala toho dne zlomky Alexandreidy; o výsledku proskoumání
toho poučují nás nejlépe zápisky v příčině té učiněné, které
znějí doslovně, jak následuje:

A. Alexandreis Budějovicko-musejní.

I^a,¹⁾ 19 před *zie* vyškrábané místo bylo navlhčeno vodou, potom potřeno silnou tinkturou duběnkovou, vystoupilo za minutu velmi čistě a silně na jevo co přetržené *to*.

I^b, 37 před *ne* rasura navlhčená dříve zase destilovanou vodou a potom sirníkem ammon. objevila se ihned ještě jasněji než předešlá co *d*.

II^a, 17 po *zi* opakována jako předešle táž manipulace a dala po delší chvíli vystoupiti jen neurčitým stopám jakési litery.

II^a, 21 v *tak*^a opakováno totéž a pozorovány stopy litery *e*.

II^a, 24 za *bude* opakováno totéž a v několika sekundách vystoupilo velmi jasně slovo *zbyty*. Při tom se konstatuje, že chtěl písař *b* proměnit v *k* a nad *y* připsal *r*, ale pak že vše vyškrábal a slovo *zkryt*^v připsal.

II^a, 28 *viecz*^e touže manipulací vyšlo za *z* na jevo nějaké písmeno neurčité snad *a* před vyškrábaním přepsané v *e*, ale že ostalo písmeno přece nejasno, vyškrábáno a nadepsáno *e*.

II^a, 29 v *netbtbagie* škrábáním předěláno první *t* z *p*, pročť jen nahoře zbytek litery *p* připodobil písař na *t*, což již pouhým ohledáním se dalo konstatovati, ale ještě více vystoupilo po natření.

II^a, 43 po *jest* litera *i* mezera natřená nejevila žádných stop písma.

III^a, 29. *Otlofi* objevilo se po též manipulaci předělaným z *Otlofie*.

III^a, 37 po *zie* vyškrábané místo natřeno a objevilo se velmi jasně co *zsec* nebo *zset*.

IV^b, 23 po *gy* jakási rasura nejasná, která i po natření touže tinkturou zůstala nejasnou; podobá se však pravdě, že tu vyškrábáno *s*.

IV^b, 29 v *salobczie* uděláno *b* z *ft* a potom spojeno *c* s *b*.

¹⁾ Římské číslo znamená stranu zlomku, písmeno sloupec a arabské číslo řádek.

B. Musejní Iⁿⁱ.

II^a, 19 po *zenye* vyškrábané *z* obživlo úplně, kterým písař začal psáti nejspíše *ftala*, slovo to následující.

Při té příležitosti přetřeny vybledlé čtyry poslední řádky na druhé straně první kolumny, které zřetelně vystoupily a jmenovitě 17^{ty} řádek kličem natřený a dříve velmi nezřetelný dal se nyní snadno čísti takto:

Rzek tako nawffye zawolaa.

Týmže způsobem pomozeno také i jiným řádkům téhož zlomku.

C. Musejní II^{hy}.

II^a, 2 před *fmy* natřené místo tak jako výše objevilo *f*, které připsáno bylo ku předcházejícímu *cfozf*; patrně že nesprávně k tomu slovu přitaženo od následujícího *fmy* a proto pak vyškrábáno.

II^a poslední čtyři řádky oživeny a nejasné poněkud písmo čteno, jak následuje:

Zle my na cfty tak poplatyll

Cfoz mych zemy bylo wffady

wlafty myelta twrzye hrady

Tyem wffym myelta mne obwladal.

a II^b poslední čtyři řádky ožily též, tak že se jasně mohou čísti.

Dne 30 března před polednem byl zbytek Alexandreidy Šafaříkovy na novo podvržen opatrnému, trvalému obkladu mokrému (z vody destilované), jímžto se podařilo úplně a beze vší škody snít s něho velmi pevně lpěvší pásy kůže z vazby a třísky dřeva bukového z desky. Dne 1 dubna t. r. pak týž zbytek úplně vysušený na místech dříve naskrze nečitelných byl sirníkem ammonatým natřen, čím tato velmi zřetelně a jasně vyšla na jevo.

Proskoumání Rukopisu Královédvorského stalo se dne 30 a 31 března a dne 1 dubna řečeného roku jen od pp. prof. Hattaly a Šafaříka a p. bibliotekáře Vrtátka, poněvadž p. prof. Gebauer byl ještě churav a jednatel musejní dr. Emler pro úřední práce své nemohl se dostaviti. Výsledek ohledání toho byl tento:

124²⁾ prvá litera, dotčena sirníkem ammonatým, ihned silně zčernala a vyšla jasně jako *u* na jevo.

525 po *zawrchí* zdánlivě škrábané místo natřeno sirníkem ammonatým, neukázalo žádných patrných stop vyškrábané litery. Za to však koncové *i* velmi pěkně zčernalo.

524 po *spaní* dotčena rasura týmže skoumadlem rychle vystoupila co zbytky litery *e* poněkud odchylné od jiných.

525 po *wrrfi* vyšla na jevo jen čárka nad *i*, spodní ocásek a kus horizontální čáry po natření touž tinkturou.

63 na bledém místě po *wrazi* natřením touže tinkturou vyšla na jevo předně čárka nad *i*, potom *u* a kousky vodorovných čárek. Zdá se, že tu sotva bylo škrábáno; spíše náhodou vzniklá skvrna zavadla příčinu k domnělé rasuře.

613 po *o* patrná rasura objevila se co zřetelné *d*, byvši natřena touže tinkturou. Kus spodní čárky vodorovné vyšel též černě na jevo jako výše.

62 na konci nevyšlo po *fborí* nic na jevo, jen čárka nad *i* a ocásek též litery zčernaly po sirníku témž.

76 slovo *blefk* patrně novým inkoustem přepsané bylo nejprve destilovanou vodou měkkou štětkou natíráno, čím po desíti asi minutách bez mála úplně *le* a méně dokonale i *b* vymizelo. Po natření sirníkem ammonatým zčernaly litery *ble* a poněkud *f*; pod lupou však pozorovati nezřetelné stopy jakýchsi jiných liter, zejména pod *b* a *l*, čím tyto litery nabyly poněkud zvláštní formy. Jsou to nejspíše zbytky liter moderním inkoustem přepsaných, nesmyté destilovanou vodou. Srv. níže *a* v *rozharale* 1212.

77 nově přepsané litery *blef* vymizely po krátkém tření dest. vodou naprosto a dotčeny byvše tinkturou, vyšly opět velmi zřetelně na jevo v prvotném tvaru, přiměřeném ostatnímu písmu; toliko vedle *b* pozorovati ještě slabé stopy smytého novějšího písma (Hankova?). Pro větší zřetelnost dotknuta také slabika *ko* slova *tako* touž tinkturou, čím velmi zčernala jako jinde, kde posud reagováno. Ostatně ani tu ani v řádku

²⁾ Větší číslo znamená stranu rukopisu jak v originále tak i ve fotografickém vydání, menší číslo řádek. Při tom vzaty i oba proužky za zvláštní čtyry strany.

6 nebylo dříve škrábáno, než sešlé litery *blef* obnoveny inkoustem moderním.

85 v *útru* poslední *u* a *r* bezmála zvetšelé a nevidné po natření nejprve vodou dest. a tinkturou dříve užívanou velmi zřetelně vyšly na jevo. Pročež i pochybno, zdali zde bylo vůbec škrábáno.

918 v *rozvoichu* není žádné rasury než nejspíše v předěláno ledabylo z *u*. Nad ním proráží poněkud ze stránky násled. malé *u* ze slova *wzmží*.

109 po *pohani* nevyšlo nic na jevo, aniž kdy bylo škrábáno.

1127 v *klidno* bylo *id* patrně škrábáno, pod lupou jevil se dolík draslavý, kterým prosvitalo slabě písmo protější stránky. Vodou a sirníkem vyšlo pěkné *id*. Kromě toho zčernaly ještě *l* a poněkud *k*, *n* a *ft* spodní řádky a *p* vrchní, konečně obě vodorovné čárky, pokud byly tinkturou dotčeny.

129 v *otboha* psáno *t* patrně na škrábaném místě a proto litery *t* a *b* rozlezlé a velmi silné. Nad *t* viděti sledy litery, přesahovavší čárku.

1212 v *rozharale* místo prvního *a* patrně bylo vyškrábáno a sice rukou nejspíše novější, jelikož rasura objevuje se proti starým příliš hrubou a rozsáhlou. Potom napsáno na ní inkoustem novějším, hnědým a nečistým nemotorné *a*. Toto dest. vodou po opětovaném krátkém tření zcela vymizelo a sirníkem amm. vyšlo na jevo pěkné, zřetelné *o*.

1217 v *fobu* patrna stará rasura a oprava původního písma, aniž možno poznati, z čeho *o* předěláno. Byvši dotčeno sirníkem amm. po navlažení destill. vodou, objevilo se *o* zcela zalitým.

1221 po *boží-eí* prostor nejevil lupou rozhodných sledů rasury. Pergamen v něm hladký a nezdá se stenčelým; po umytí však dest. vodou a dotčení sirníkem amm. vyšly patrné, ač bledé stopy 4 snad i 5 liter asi *rieſe* nebo *rieſl*, z nichžto *ſe* neb *ſl* bezmála jisté, spadajíc mezi *I-de*. *I* pěkně červené vodou značně zbledlo a smylo se, sirníkem amm. nezčernalo, jesti teda psáno rumělkou. Polovice *i* v *eí* naproti tomu zčernala, byvši úmyslně jen potud dotčena touže tinkturou.

12₃₂ na místě tučného temného *v* psáno bylo dříve něco jiného a sice po bedlivém srovnání s jinými místy nejspíš *u*. Z obavy, že by se celá litera asi tak zalila jako *o* v *fobu*, ne-reagovalo se na ni, než jen vodou dest. navlažena byla.

13₂ v *ci* rasura i lupou patrna; po svlažení dest. vodou a dotčení sirníkem amm. vyšlo na jevo patrně *k* a spolu *i* rozdílné od jiných nejspíše proto, že bylo z *e* předěláno; po *mecí* též patrna rasura, po svlažení dest. vodou a dotčení sirníkem amm. objevila se co zřetelné *e*. Kromě toho zčernalo *í*, čára pod řádkem a spodek litery *m* řádku 1.

12₆ a 32 po *varí* a *voie* ani lupa rasury neukazuje, ani sirník ničeho neodhalil.

14₉ *mec* i *ohen* bleději vypadají nejspíše proto, že buď jsou psána na místě poněkud zamaštěném buď vysychajícím už v péře inkoustem. Ostatně není tamže žádné abnormity ani rasury.

14₂₂ po *nan* rasura nejspíše stará patrna i pouhým okem, lupou pozorovati v ní *í*, ve fotografii *iei*. Po omytí dest. vodou pergamen kolem značně sbělal a *iei* stalo se zřetelnějším byvši konečně dotčeno sirníkem amm. zčernalo velmi pěkně spolu i kousky vodorovných čar pod ním a nad ním.

14₃₀ po *wífokeí* nebylo pozorovati po bedlivém vymytí dest. vodou ani sebe slabší stopy rasury.

15₁ po *mír* rasura patrna, pokud souditi možno, stará; sledy vyškrábané litery vidny, ale neurčitě; ani po vodě dest. nevystoupily zřetelněji; po sirníku amm. však objevil se silný, černý spodek litery, jejížto vrch bezmála zcela vyškrábán, ale spodek prozrazuje dosti patrně *a*.

15₂ po *neklan kníez* dvě rasury staré, na nichž už lupou vidny sledy liter *a* a *e*; po umytí vodou a dotčení sirníkem amm. vyšly obě jasně, ač i poněkud porouchaně na jevo tak, že se má čísti: *neklana kníeze*.

15₂₉ po *kladí* domnělá rasura ani vodou ani sirníkem amm. sledů písma neposkytla. Také pergamen je tamže zcela hladký. Toliko z protější strany prosvítá *ie*. Litera *i* a kousek následujícího *a* zčernaly od sirníku amm.

16₃ po *kruuoi* domnělá rasura ani lupou ani sirníkem amm. neobjevuje se jí býti. Pokud místo neoschlo, prosvítalo z protější strany slabě *f*.

16₈ po *Vlaflau* již lupou viděti rasuru starou a v ní bledé stopy *a*, které vodou a sirníkem amm. dosti zřetelně vyšly na jevo mimo svršek, nejspíše důkladněji vyškrábaný. Srv. 151.

16₁₉ po *ur* nejspíše stará rasura, na níž sledy *chu* poněkud vidny, po natření dest. vodou a sirníkem amm. vyšly též litery velmi černě, ale draslavě a kostrbatě. Na protější straně zčernaly prorazivším sirníkem litery *li* a *k* slov *ualeli kladí*, ale velmi slabě.

16₂₀ v *^p^wdie³*) není žádné rasury, jen prvá čára nadepsaného *w* vybledlá poněkud ožila vodou a sirníkem amm.

16₂₅ po *uieie* rasura pochybného věku. Byvši natřena vodou, jevila sledy liter *wflu*, které sirníkem zřetelně, ač trochu kostrbatě vystoupily; *f* a *l* však jen částečně.

16₃₁ po *řt* a v *íalowku* nepochybné ač slabé rasury, na nichžto po navlažení dest. vodou nepochybné sledy liter vystoupily, jež sirníkem amm. dosti temně zčernaly a ukázaly se co *czeu* a *o*. Litera *e* sice poněkud nezřetelná, ale nepodobná literě *r*.

16₃₂ před *pastuch* byla po *o* rasura tak slabá, že jí nebylo možná lupou konstatovati; po svlažení vodou a sirníkem amm. vystoupilo patrně *d*, ač porouchaně na jevo. Spolu i *o* zčernalo.

17₅ po *rucí* rasura nepochybná, viditelná i pouhým okem. Voda z ní vyloudila jasné sledy litery, která po sirníku amm. co *e* vyšla jasně na jevo, ačkoli některé části její předchozím škrábáním zcela vymizely.

17₇ ve *voí-řko* na konci nebylo nikdy žádné rasury, toliko *o* nedokonale vypadlo tím, že v pergameně je důlek, přes který písař pérem přešel, nedotknuv se ho náležitě inkoustem. Po navlažení dest. vodou a sirníkem amm. vyšlo na jevo *o* zře-

³⁾ V slově tomto jest dolejší čárka písmena *p* přetržena jako to bývá při zkratkách za *per* nebo *par*.

telně, ale právě tak nedokonale jako dříve, jmenovitě chybí asi čtvrtina hořejšího pravého obvodu.

17₁₂ v *kii* nelze konstatovati rasury. Vodou a sirníkem amm. vyšly obě čárky nad *ii* mnohem zřetelněji, nežli je bylo možno pozorovati pouhým okem.

17₁₄ před *cíe*^v silná, pouhému oku patrná rasura, z níž po vodě a sirníku amm. vyšlo na jevo zřetelné, ale porouchané *k*.

17₃₂ na konci slova *Vlaflau* snad jemně škrábáno. Lupou bylo jen velmi slabé stopy spodku litery pozorovati. Po vodě a sirníku amm. objevily se též jen spodní části litery *a*. Svršek pozorovati jen co stín.

18₂₃ v *pkní* neobjevilo se mezi *p* a *k* nic škrábaného ani lupou ani vodou. Jen na spodní čáře pod *pk* viděti lehkou nahodilou skvrničku.

18₂₉ po *mudr* novějším inkoustem napsané *o* vodou se zcela smylo. Pergamen na dolní straně té silně zašpiněný velmi zbělal po dest. vodě. Sirníkem amm. pak vyšly stopy moderního *o* se zbytky litery prvotné, kterou možno míti za *u*. Nad touže literou vysoko pod samou vodorovnou linií vystoupila malá skvrna a pod ní též a sice pod vodorovnou čarou.

18₂₅ v *hlu-czne* nad *e* čárka slabá snad vyškrábána. Po vodě a sirníku amm. objevila se dosti jasně.

21₉ po *hľasť* ani lupa ani voda ani sirník nevytloučily žádné rasury, jen vrchní a spodní konec obou vodorovných ramen litery *t* zčernal, jako jiná místa dotčená sirníkem.

21₂₀ poslední *e* slova *bíse* něco vybledlé ožilo po omytí vodou a dotčení sirníkem amm. tak jasně, že se ničím podstatně neliší od ostatních *e*.

22₁ po *kral* jemná rasura, na které lupou bylo patrně pozorovati sledy litery *e*. Ty po vodě a sirníku amm. objevily se docela jasným *e*.

22₄ po *flun* rasura patrná ač jemná, na které lupa jevila zřetelné stopy litery *c* a druhé nejisté. Ta se teprva vodou a sirníkem dostala na jevo co *i* tak, že sluší čísti *flunci*. Kromě *i* zčernalo i *c*.

22₆ po *tudi* nevyšlo ani vodou ani lupou nic škrábaného na jevo.

23₈ po *koze-nie* nad *e* viděti již lupou zřetelné stopy tečky a bezmála vodorovné čáry, které po vodě a sirníku silně zčernaly a objevily se spolu čarou vodorovnou tak, že se má neomylně čísti *koze-nie*.

23₂₆ v *bursít vŕhí* na místě *t* a *v* rasura velmi jemná, ale jistá, na níž litery též i bez omytí bylo bledě ale zřetelně viděti i bez lupy. Po sirníku amm. neobyčejně temně zčernaly.

24₁₅ v *úitre* druhá čára nad *i* bledší první byla v prostředku patrně nožem škrábnuta, pročež i v originalu i ve fotografii objevuje se poněkud porouchanou. Takou se ukázala i po vodě a sirníku amm.

25₁₇ v *krahuiec zlobní* lupou vidno, že původně stálo *krahuice zlobne*^o; škrábaním změněno první *e* v *c* a *c* hnědým inkoustem předěláno na *e*; v *zlobne* pak *e* škrábaním předěláno v *i* a čárka nad tím doplněna hnědým inkoustem anebo barvou. Po dest. vodě moderní opravy vymizely a po sirníku amm. původní litery velmi zčernaly mimo nadepsané *o*, které škrábaním byvši příliš poroucháno, kostrbatě vyšlo na jevo.

26₃₀ v *cíe* obcerstveny všechny tři litery novým, tenkým černějším inkoustem jako v *blefk* na 7₆ a 7. Již lupou pod písmem novým, nečistě hrudovitě taženým viděti bylo staré *o*, vodou natřené nové *cíe* zcela vymizelo a staré *c* se spodní pravou částí starého *o* vyšlo na jevo. Sirníkem vystoupily obě litery velmi tmavě a zřetelně, jenom levá půlka *o*, snad škrábaním seslablá, něco bleději.

26₂₄ před *ach* nebylo pozorovati žádné rasury, po navlažení vodou a sirníkem amm. však vystoupily stopy litery *a* vodorovná — nad *ach* zčernala. Podobá se tedy pravdě, že písař omylem začal psáti *ach* hned po *w-ftupítí* a zpamatoval se omyl škrábaním opravil, napsav *ach* po mezeře tím vzniklé. O původě čárky nad *a* však nelze nic určitého říci.

27₄ před *obíech* objevila se lupou rasura jemná, na nížto po navlažení vodou vystoupily stíny litery *p*, po sirníku amm. pak velmi temně a zřetelně *p*.

28₂ domnělá rasura po *diouí* objevila se po navlažení vodou pod lupou místem velmi temným, na němžto z protější

strany prosvítají litery *ip* ze slov *ípídedech*. Sirníkem amm. místo nedotčeno, aby týž neprorazil a obě strany nezčernaly, čím by se čtení stalo nemožným.

28³ po */i* spíše sluší čísti *mníe* než *raníe*. Vodou omyté slovo to stalo se o něco jasnějším než bylo dříve, jmenovitě čárka nad třetí nožkou litery *m* objevila se býti vrchní částí litery *v* ze slova *víezech* protější strany. Sirníkem amm. ne-reagováno, aby nevzniklo ještě větší zalití celého slova.

Podepsaní ¹⁾ proskoumavše s nejlepším vědomím a svědomím všecka i nejnepatrnější místa, jak škrábaná tak i zvětšelá, která posud zavdávala příčinu k pochybnostem a rozmanitým výkladům, utužili se tím znova u dávném přesvědčení svém o starobylosti písma a inkoustu, osvědčivši se nyní poprvé a skvěle zejména tím, že novější přípisky destillovanou vodou vesměs vymizely, kdežto starobylé litery pod nimi vodě netušeně vzdorovaly a sice místy i beze vsí reagentce chemické. Touto pak téže litery bezmála všechny zřetelně vystoupily na jevo a čísti se daly na mnoze způsobem od posud přijatého rozdílným. Rozborem tím zejména také v niveč obrácena domněnka tu i tam vyslovená, že by Rukopis týž byl barvou psán. Chemická povaha užitého inkoustu mohla by podrobně ustanovena býti toliko dalším zkoumáním chemickým, ačkoli již i podle právě vykonané zkoušky je dosti pravděpodobno, že to inkoust železitý, jakého se užívá již od klassických dob bezmála výhradně po celé Evropě.

„Dodatečně vzaty do bedlivější úvahy dne 11 dubna 1880 ještě následující místa:

24²⁹ v *neboíafie* jest *a* zvláštní, nepravidelné, ale zcela čisté a téhož inkoustu. Rasury pod ním nepozorováno ani lupou ani navlažením destillovanou vodou. Pročež neužito ani žádné reagentce.

27³ v *koníe* proráží po *e* prvá nožka písmene *n* z protější strany. Po navlažení jemným sirníkem amm. vyšlo totéž, jen že zřetelněji na jevo zejména proto, že zčernalo i dotčené

¹⁾ Pp.: prof. Hattala i Šafařík a bibl. Vrtátko.

n protější, jelikož blána na tom místě je neobyčejně tenká. Srv. vyše to, co o 28³ zaznamenáno.

27³⁰ v *zeufia* lupou bylo viděti nad *a* něco circumflexu podobného, v čem p. Hattala a Vrtátko spatřovali poněkud nepravidelné *o*. Po navlažení sirníkem amm. vyšlo totéž na jevo; *a* pod tím nebylo ani vodou ani sirníkem ovlaženo, jelikož tam pergamen je též tak jemný, že z protější strany proráží též *a* poslední slova *pířala*.

2³³ prvé */* pečlivě umyto vodou a potom natřeno tinkturou Giobertiho pěkně temně do zelena zmodralo, čímž teprva nezvratně dokázáno, že inkoust, jímž rukopis psán byl, byl opravdu železitý.

Máme za svou povinnost, zmíniti se i o tom, že proskoumání památek těchto p. prof. Šafařík se zvláštní obezřetlostí a důmyslností a může se říci se vzornou pietou vykonal, tak že si o ně v pravdě zároveň s p. prof. Hattalou a p. bibl. Vrtátkem vzácné zásluhy získal.

Když později správnému výboru musejnímu podána byla zpráva o potěšitelných výsledcích proskoumání toho, stalo se usnešení, aby se od komise chemiků nejen národnosti české, ale i německé a dle potřeby i třetí, jejíž sestavení má výboru p. prof. Šafařík navrhnouti, daly lučebně proskoumati netoliko jednotlivé litery, nýbrž i celá slove Rukopisu Královédvorského, k čemuž aby se obraly přední dva proužky jeho. Zároveň ustanoveno, aby se zkouškám chemickým podrobily též zlaté a barevné půdy a okrasy inicialek, jakož i některé rubrikované nadpisy kapitol a pletené červené výplňky.

O výsledku proskoumání tohoto, k němuž se pro nastalé prázdniny a pro nepříznivé počasí podzimní nemohlo přikročiti, podáme čtenářům našim zprávu, jakmile bude vykonáno.

Redaktor.